Constat hoc primo ex actis Cardinalis Paleoti, variisque litteris a Cardinali Pallavicino relatis *lib. 17. hist. Conc. Trid. cap. 8. & 13.* ex quibus liquet, Italiæ Episcopos XXXI. in severiorem sententiam de Episcoporum residentia, jure Divino præcepta, cum Gallis & Hispanis descendisse.

Constat secundo, illos ipsos Episcopos Italos, ab aliis insimulatos (quod sententiam illam Pontifici parum gratam amplexi fuissent) excusationis epistolas ad Pontificem ipsum scripsisse, a quo tamen responsum accepere, gratum sibi fuisse, quod pro conscientia sua suffragium in ea Sessione dedissent, velleque se, ut summa cuique in Concilio sentiendi libertas servaretur.

Tertio constat ex eo, quod tametsi distincto & aperto decreto definita non sit in Concilio Tridentino Episcoporum Residentia, uti jure Divino præcepta, virtute tamen, & ex consequenti definita videri potest. Sic enim ea in Sessione declarat Synodus Tridentina: *Cum præcepto Divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere; pro his sacrificium offerre; verbique Divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum operum exempla pascere . . . quæ omnia nequaquam ab iis præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non invigilant, neque assistunt.*

Quibus omnibus adderem tot Veterum Conciliorum exempla, in quibus pares quandoque Episcoporum contentiones, alterationes contigere, si diutius abuti patientia vestra non dubitarem.

Haud minoris querelæ occasionem Protestantibus præbuit *Canon 7. Sessionis 24.* qui quidem his verbis primum statutus fuerat ac definitus: *Si quis dixerit Matrimonia consummata ob adulterium dissolvi, anathema sit*: postmodum tamen instantibus Venetæ Reipublicæ Oratoribus, ita temperatus reformatusque est Canon ille, qualis nunc in Actis habetur: *si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum docuit, & docet, juxta Evangelicam, & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius conjugum matrimonii vinculum non posse dissolvi . . . anathema sit.* Quorum certè canonum ecquis non videt diversum admodum sensum esse. Ex quo argumentantur hoc pacto: aut ergo afflante Spiritu S. fuerat primo canon ille editus, atque decretus; aut non. Si primum, igitur non poterat canon ille Venetis instantibus Oratoribus temperari, ac reformari; ad id igitur, quod in canone sancitum fuit, non tenebitur fidelis.

Sed brevi observatione tota vis hujus argumenti prosternitur, brutumque fulmen cadit in irritum; si videlicet observetur in Conciliis Œcumenicis rem non esse censendam, auctore Spiritu S. ultimo definitam, nisi ubi ab Episcopis omnibus in suffragium itum est. Porro Canon, quo sub anathemate sancitum est, *si quis dixerit matrimonium consummatum ob adulterium dissolvi, anathema sit*; a Theologis consultoribus delineatus quidem fuerat, & ab aliquibus Episcopis recognitus & approbatus; non omnes tamen Episcopi ad suffragia venerant. Unde res adhuc indecisa censebatur.

Ad hæc: Decretum hoc ut fuit secundis curis reformatum, nihil absolute decernit priori meditato contrarium: sed ut ut maxime id omittit definire ut fidei dogma, quod priori definiebatur.

PRÆLECTIO VI.

Sint ne Concilia Generalia aliquando Ecclesiæ necessaria, quæritur. Quando nam, & quibus in casibus, ea Conciliorum necessitas urgeat, demonstratur.

QUod postremo omnium loco, de Œcumenicis Ecclesiæ Conciliis, quæri solet, sint ne Ecclesiæ Catholicæ necessaria, illud hodie disputamus. Quod ut præstemus ordine debito, generatim & universe quæremus primo, sint ne Concilia Generalia aliquando Ecclesiæ necessaria? Tum singulatim & individue disputabimus, quandonam & quibus in casibus ea Conciliorum necessitas urgeat.

Esse Concilia generalia quandoque Ecclesiæ Catholicæ necessaria, ille solum inficiabitur, qui Ecclesiam ipsam summæ imprudentiæ arguere velit. An non enim ingentis imprudentiæ illud esset tot impendiis, tot periculis, tot incommodis, generales illos Episcoporum omnium conventus celebrare, quorum non esset summa necessitas? celebravit autem Ecclesia ad hanc usque diem Concilia hujusmodi generalia undeviginti: Niceæ duo, Constantinopoli quatuor, Romæ in Laterano itidem quatuor, Lugduni duo, Ephesi, Chalcedone, Viennæ, Constantiæ, Basileæ, Florentiæ, Tridenti, in singulis unum. Ita ne quæso inutiliter ac futiliter omnia? Ecquis ergo non videt, Concilia aliquando esse Ecclesiæ Catholicæ necessaria?

Illud itaque diligentius inquirendum, quandonam, & quibus in casibus, Concilia hæc necessaria sint? Et quidem de diversi ordinis casibus quæstio moveri potest; aliis quidem ubi de ipsa Fidei summa agitur; aliis ubi de sedando schismate, de moribus ac de disciplina controvertitur. Quocirca; ubi de caussa fidei simpliciter agitur, dum hæresis obortа simpliciter damnanda est, non est absolute necessaria Concilii Generalis celebratio.

Liquet hoc primo tot hæresum trium priorum sæculorum exemplo: Simonis, Menandri, Ebionis, Cerinthi, Nicolai, Valentini, Cerdonis, Marcionis, Manetis, Montani, Origenis, aliorumque hujus farinæ hominum, quorum errores absque Conciliorum generalium celebratione damnati sunt.

Pari, ad præsens institutum nostrum, vi ac potestate est Augustini testimonium *lib. 4. ad Bonif. cap. ultimo*, ubi Pelagianis Concilium generale poscentibus, in quibus expenderetur eorum doctrina, id necessarium non fuisse respondit; quod iisdem confirmavit ex eo, quod absque Synodorum celebratione plures antiquiores hæreses extinctæ sint. *Aut vero*, ait SS. Doctor, *congregatione Synodi opus erat, ut aperta pernicies damnaretur: quasi nulla hæresis aliquando nisi Synodi congregatione damnata sit: Cum potius rarissimæ inveniantur, propter quas damnandas necessitas talis extitit . . . . . hanc etiam gloriam captare intelligitur*, Pelagianorum superbia, *ut propter illos Orientis & Occidentis Synodus congregetur*; & hoc quia satis superque ad id sufficit auctoritas Romani Pontificis, qui de fide potest infallibiliter judicare.

Nec obest si dicatur, eum non esse infallibilem, nisi accedente consensu Ecclesiæ: primo, quia ad hoc ut iste consensus accedat, necessarium non est, ut Ecclesia in Concilium convocetur. Secundo, quia ad faciendum Judicium R. Pontificis infallibile satis est si pronunciet ex consilio & assensu Romanæ Ecclesiæ, cujus ille specialiter caput est.

Ubi

Ubi vero non qualiscumque damnanda est hæresis, sed hæresis ad cujus defensionem conspirant Regna florentissima, Nationes integræ, Sedes Episcopales magnæ & multæ; tunc certe necessaria est Concilii Œcumenici celebratio; quia tunc unius R. Pontificis auctoritate frænari & coerceri hæretici nolunt. Exemplum habemus in Arianis, Eutychianis, Nestorianis, Monothelitis, Græcis, Lutheranis & Calvinistis, quos frænare Romani Pontifices non potuerunt absque Plenariorum Conciliorum celebratione. Patet hoc etiam Affricanorum rebaptizantium exemplo, qui ab errore divelli nequivere unius Stefani I. R. P. auctoritate, donec in Plenario Concilio error damnatus esset.

Nec refert si dicas: nolle quandoque hujusmodi hæreticos, & præcipue Lutheranos & Calvinistas stare judicio Generalis Concilii. Primo, quia obstinata jam voluntas illa est, nullo sane colore fulta. Secundo, quia non ita semper detrectarunt Calvinistæ, ideoque stare renuerunt, quia Concilium Tridentinum nedum pro Œcumenico non habent, sed meram politicorum hominum coitionem fuisse contendunt, ubi Pontifex ipse atque Italiæ Episcopi omnia subdolæ artis machinamenta tentarunt, ne salutaria decreta ad Ecclesiæ reformationem maxime necessaria conderentur.

Sunt alii etiam casus, in quibus extra necessitatem hujusmodi hæresis condemnandæ, necessaria est generalium Conciliorum celebratio.

Primus casus est: dum de Pontificatu contendunt plures electi: ac neuter alteri cedit, & ob hunc casum legimus Concilii Basileensis & Concilii Constantiensis celebrationem.

Secundus casus est: dum Natio integra a schismate revocanda est, & ob id legimus celebratum Concilium Lugdunense II. & Florentinum.

Tertius casus occurrit: dum Reformatio morum in capite & in membris fieri debet, ad quam faciendam legimus Tridentinum celebratum Concilium.

Quartus & ultimus casus est, si Pontifex in hæresim ut privatus Doctor incideret, aut pravis moribus suis Ecclesiæ scandalo esset citra foem correctionis. Tunc ad ejusdem depositionem Concilium convocari posset; quo tamen titulo nullum adhuc fuit celebratum Concilium; sed tolerandum ad breve tempus duxit Ecclesia, donec illum de medio tolleret Deus.

Absoluta jam de Conciliis Theologica Tractatione: Postulat inpræsentia suscepti operis ratio, ut de Romanorum Pontificum auctoritate sermonem instituamus. Erit itaque hoc sequentis Dissertationis argumentum.

DISPUTATIO QUINTA.

De Romano Pontifice.

PRÆLECTIO I.

De Primatu D. Petri.

HAbitæ hactenus Tractationi de Conciliis Œcumenicis, alteram nunc de Romano Pontifice Tractationem adnectimus: eo maxime titulo, quod Ecclesia Catholica, quam viventem ac spirantem fidei Regulam demonstravimus, quemadmodum Conciliorum Œcumenicorum lingua loquitur, ita R. Pontificum ore de fide statuat, pronuncier, atque decernat. Quia autem ita de Fide statuendi, pronunciandi, decernendi potestatem obtinet Summus Pontifex, propterea quod Ecclesiæ Universæ sit caput, supremamque in ea auctoritatem exerceat; idcirco prima officii nostri ratio postulat, ut ejus in Ecclesia primatum, non honoris duntaxat & dignitatis, sed, & jurisdictionis & potestatis pro viribus adstruamus; & contra nostræ hujus ætatis hæterodoxos tota animi contentione pugnemus. Illud vero cum ex altera quæstione pendeat, num scilicet D. Petrus Apostolorum princeps sit a Christo Domino institutus: (quem enim in cæteros Apostolos principatum obtinuit Petrus, eundem in cæteros Episcopos obtinet Petri successor, R. Pontifex) idcirco ab ea quæstione de primatu D. Petri dicendi initium faciemus. Sit itaque prima hæc assertio nostra adversus hujus ætatis hæterodoxos.

Divus Petrus cæterorum Apostolorum Caput, Rector, ac Princeps a Christo D. datus est.

Nititur Catholica Veritas Oraculo Christi Domini *Matth. 16.* ubi cum Christum Dei filium Petrus confessus esset his verbis, *Tu es Christus, filius Dei vivi*; vices illi rependit Christus e vestigio subjungens: *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in Cœlis: & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in Cœlis.* Quibus verbis gemina D. Petri prærogativa notatur; Prima, quod super ipsum tanquam supra solidissimam petram ædificanda esset Ecclesia. Secunda, quod claves Regni Cælorum esset acceptures. Quibus nil simile cæteris Apostolis dictum est.

Vix credas, quot anfractus & diverticula quærant Hæterodoxi, ut hujus Oraculi vim, & pondus effugiant: sunt enim vero qui dicant, verba hæc, *& super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam*, non ad Petrum ipsum referri, sed ad Christum: quod is illa ipsa Petra sit, supra quam Ecclesia ædificata est, de qua 1. *ad Corint. cap.* 10. dicitur; *Petra autem erat Christus.* Quam interpretationem Augustinum dedisse ajunt *Serm. 13. de verbis Domini*; & *Tract. 124. in Joannem*: *Ecclesia fundata est super Petram, unde Petrus nomen accepit . . . . Ideo quippe ait Dominus, super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam . . . Petra enim erat Christus: super quod fundamentum etiam ipse ædificatus est Petrus. Fundamentum quippe aliud nemo potest ponere præter id quod positum est, quod est Christus Jesus.* Quæ Apostoli verba sunt 1. *ad Cor. cap.* 3. Alii verba hæc, *super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam*; non ad Petrum ipsum, sed ad fidem, & confessionem Petri, quam paulo ante prodiderat, referenda putant; quod nempe fundata sit Ecclesia super fidem divinitatis Christi, quam Petrus antea professus erat, *Tu es Christus filius Dei vivi*: Quam interpretationem Petrum esse contendunt: maxime vero D. Hilarii *lib. 6. de Trinit.*

Trinit. S. Cyrilli Alexand. *libr.* 4. *de Trinit.* S. Joan. Chryſoſt. *homil.* 55. *in Matthæum*.

Verum ſuffugia iſta præcludere non eſt admodum operoſum. Ad Petrum enim laudata Chriſti verba illa referri, tota contextus ſeries palam oſtendit: ad ipſum quippe antecedentia, & ſubſequentia verba apertiſſime referuntur. *Beatus es Simon Barjona: quia caro, & ſanguis non revelavit tibi, ſed Pater meus, qui in Cælis eſt. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adverſus eam. Et tibi dabo claves Regni Cælorum. Et quodcumque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in Cælis: & quodcumque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in Cælis*. Fidei profeſſionis merces illa fuit.

Impliçata quoque, ac perturbata periodus eſſet, ſi vel ad Chriſtum, vel ad confeſſionem fidei verba illa referrentur. Deinde Patres ferme omnes ita verba hæc ad Petri perſonam retulere, ut hoc ipſo teſtimonio ducti, Petrum petram illam eſſe docuerint, ſuper quam Chriſti ædificata ſit Eccleſia; ut Origenes ab Euſebio relatus *lib.* 6. *cap.* 19. S. Baſilius *in cap.* 2. *Iſaiæ*, S. Gregorius Nazianzenus *Orat.* 26. S. Joan. Chryſoſt. *homil.* 2. de *pœnitentia in Pſal.* 50. S. Cyrillus Alexandrinus *lib.* 2. *in Joan. cap.* 12. S. Epiphanius *hæreſi* 59. *Terfullianus libr. de Præſcript. cap.* 21. S. Hieronymus *lib.* 1. *adverſus Pelag. cap.* 4. S. Hilar. *cap.* 16. *in Matth.* S. Auguſt. *in Pſal.* 69. Leo Magnus *ſerm.* 2. *in Natali Apoſtolorum Petri, & Pauli*.

Futile vero eſt, quod ad cohoneſtandam utramque Lutheranorum & Calviniſtarum interpretationem obtruditur. Neque enim neceſſe eſt, ut quoties *Petræ* nomen ſacris in Litteris legitur, de Chriſto illico intelligatur, quia *Apoſtolus* 1. *Cor.* 10. de Patribus veteris Teſtamenti dixit: *Bibebant autem de Spirituali, conſequente eos petra: petra autem erat Chriſtus*. Ea enim figuratorum nominum conditio eſt, ut non eodem ſemper ſenſu uſurpentur, ſed ſæpe diverſo, prout diverſa argumenti ratio poſtulat. Neque refert quod Chriſtus, & petra ſit, & fundamentum Eccleſiæ: Ecquis neſciat? Sed aliter ille, aliter Petrus. Quare ſi qui Patres recitata verba, *& ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam*, ad Chriſtum ipſum retulerunt, tanquam ad Petram angularem, Petrum propterea non excluſerunt tanquam Eccleſiæ fundamentum: ut patet de Auguſtino qui ſoler obſici: ait enim *Enarrat. in Pſal.* 69. *Petrus in illa confeſſione appellatus erat petra, ſupra quam fabricaretur Eccleſia*.

Non abſimiliter Patres, qui hæc ipſa verba ad Petri confeſſionem retulere, quaſi ſuper confeſſionem a Petro factam ædificata Eccleſia ſit, cauſſam moralem ſeu meritoriam judicarunt, cur Petrus a Chriſto ſit electus, ut miniſteriale fundamentum eſſet; Petri tamen perſonam ſubjectivam, ut ita loquar, hujus ædificii cauſſam non negarunt.

At nonne, inquies, Apoſtoli omnes Eccleſiæ fundamenta dicuntur ab Apoſtolo *ad Epheſ.* 2. *ſuperædificati ſuper fundamentum Apoſtolorum, & Prophetarum, ipſo ſummo angulari lapide Chriſto Jeſu*. Sic ſane fundamenta miniſterialia ſunt Apoſtoli omnes ratione doctrinæ ab ipſis prædicatæ: at inter miniſterialia fundamenta præcipuum Petrus eſt ratione auctoritatis acceptæ ſupra cæteros univerſos. Si enim nihil hac in parte præ cæteris habuiſſet, diſtinctam ab aliis confeſſionis ſuæ mercedem non accepiſſet: cujus rei locupletiſſimus teſtis ſit D. Hieronymus *lib.* 1. *contra Jovinianum*: *licet id ipſum in alio loco ſuper omnes Apoſtolos fiat, & cunctis claves Regni Cælorum accipiant; & ex æquo ſuper eos Eccleſiæ fortitudo ſolidetur: tamen propter ea inter duodecim unus eligitur, ut capite conſtituto, ſchiſmatis tollatur occaſio*.

Sed neque hic cavillationum finis eſt. Cavillantur etiam Hæterodoxi in reliquis Chriſti verbis Petro ſubjunctis, *Tibi dabo claves Regni Cælorum: & quodcumque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in Cælis, & quodcumque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in Cælis*. Ut nihil inde ad Petri primatum adſtruendum colligere liceat, inquiunt etenim, claves illas Petro datas eſſe totius Eccleſiæ nomine, cujus ille perſonam gerebat atque figuram: uti Patres paſſim affirmant, maxime vero D. Auguſtinus *Tract.* 50., & 124. *in Joannem*.

Sit ita porro, Claves Eccleſiæ nomine Petrus acceperit, Eccleſiæque figuram geſſerit ea in occaſione; non id tamen obeſt, quominus vere Claves acceperit. S. Auguſtinus enim *lib.* 15. *de Trinit. cap.* 26. Chriſtum figuram Eccleſiæ geſſiſſe ait, dum baptizatus eſt. Judam omnium impiorum figuram geſſiſſe, dum tradidit Chriſtum; *Enarrat in Pſal.* 108. Joannem figuram geſſiſſe Eccleſiæ triumphantis, dum ſupra pectus Chriſti recubuit. *Tract. ult. in Joan.* Imo *propter Apoſtolatus ſui primatum gerebat figurata generalitate perſonam*. Ita Auguſt. *Tract.* 124. *in Joan.*

Quapropter dum Petrus claves accepit Eccleſiæ nomine, non accepit uti legatus aut Orator ſolet Civitatis alicujus claves recipere nomine Principis: ſed uti Œconomus Domus claves accipit, aut uti Præfectus aut Prætor Civitatis claves a Domino ſuſcipit.

Inſtant tamen illi: Eſto ſoli Petro claves ad ligandum ſolvendumque promiſerit Chriſtus, ubi tamen illas re ipſa dedit, non ſoli Petro dedit, ſed Apoſtolis Univerſis. *Matth.* enim 18. *v.* 18. omnibus Apoſtolis in commune a Chriſto dictum eſt: *Amen dico vobis, quæcumque alligaveritis ſuper terram, erunt ligata & in Cælo*.

Sic ſane dedit univerſis, ita tamen ut illis cum quadam ad Petrum ſubordinatione uterentur: uti Patres paſſim agnoſcunt, qui Petrum claves accepiſſe ajunt, *cæteris Apoſtolis communicandas*. Ita Optatus Milevitanus *libr.* 7. *contra Parmenianum*, & S. Leo Magnus *ſerm.* 2. *in Natali Apoſtolorum Petri, & Pauli*.

Alterum cui Catholica veritas innititur Oraculum extat *Joan.* 21. ubi cum Chriſtus ter Petrum interrogaſſet: *Simon Joannis diligis me plus his?* Iſque toties reſpondiſſet: *Domine, tu ſcis quia amo te*: toties quoque ſubjunxit Chriſtus: *Paſce agnos meos, paſce oves meas*. Quibus verbis non ſimplicium duntaxat fidelium curam Petro commiſſam Patres agnoſcunt, quos *agnorum* nomine deſignatos dicunt: ſed & ipſorum Apoſtolorum, quos nomine *ovium* indigitatos exiſtimant; præſertim S. Joannes Chryſoſtomus, & Theophylactus in hunc locum; S. Ambroſius *libr.* 10. *in Lucam ad cap.* 24. S. Gregorius Magnus *lib.* 4. *Regiſtri Epiſt.* 32. S. Bernardus *lib.* 2. *de Conſider. cap.* 8. Idque ipſa quoque ratio poſtulat. Cum enim Chriſtus, antequam paſcendi auctoritatem largiretur, a Petro ter requiſierit, num ipſum præ cæteris diligeret; argumento eſt, voluiſſe illi auctoritatem concedere, cæteris ſuperiorem: porro cæteri Apoſtoli auctoritatem fideles paſcendi in commune recepere. Concludendum eſt igitur, Petrum nedum fidelium omnium curam, ſed, & ipſorum Apoſtolorum geſſiſſe.

Hoc idem evincunt variæ prerogativæ Petro conceſſæ, de quibus paſſim fermo fit ſacris in Litteris. 1. Nominis immutatio, & myſtica ſignificatio, *Joan.* 1. *Tu es Simon filius Jona: tu vocaberis Cæphas, quod interpretatur Petrus*. Cæphas Syriace petram ſonat, græce autem caput. 2. In quavis Apoſtolorum recenſione Petrus primo ſemper loco ponitur. 3. Conciliun Jeroſolymitanum convocavit, in quo quæſtio de legalibus ſoluta eſt, primuſque ſententiam dixit. 4. Alterius Apoſtoli in locum proditoris electionem, fidelium cætui propoſuit. 5. Primis Eccleſiæ ſæculis eæ ſolum Sedes Patriarchales habitæ ſunt, quæ a Petro ſunt inſtitutæ: Romana, Antiochena per ſeſe, Alexandrina per Marcum Diſcipulum ſuum. 6. Quod Romana Eccleſia, quam Petrus ultimo occupavit, omni retro ætate ſemper habita ſit tanquam mater, & caput omnium Eccleſiarum, & centrum Unitatis Eccleſiaſticæ. Ita Cyprianus *de unitate Eccleſiæ*. S. Hieronymus *lib.* 1. *contra Jovin. cap.* 14. Optatus Milevitanus *lib.* 2. *contra Parmenianum*.

Quæret fortaſſis curioſus aliquis ex me, apta ne ſit, atque concinna ea loquendi formula, *Tibi dabo claves, & quodcumque ligaveris erit ligatum & in Cælis*; Cum clavium uſus non ſit ad ſolvendum atque ligandum; ſed ad claudendum, & aperiendum? Reſponſio in promptu eſt.

Non fuiſſe olim portarum feras in eum modum aptatas, quo communiter ſunt in præſenti: ſed fuiſſe feras catenarias, ſeu feras catenis quibus januæ claudebantur; tum obſtringendis, tum laxandis aptatas. Quare clavium uſus perinde tunc erat, & ad ligandas ſolvendaſque catenas, & ad claudendas aperiendaſque januas: imo non aliter claves illæ claudebant, aperiebantque Januas, quam quia ligabant ſolvebantque catenas.

Nunc re tota bono in lumine poſita, & D. Petri primatu validiſſimis fundamentis aſſerto; illi modo audiendi veniunt, qui eum Sacrarum Scripturarum Oraculis, Patribus, & priſca Hiſtoria impetere moliuntur. Quæ tamen cum peculiare criterium poſtulent, idcirco in ſequentibus mittimus examinanda.

PRÆLECTIO II.

Satisfit Objectis ex Scriptura Sacra, Patribus, & priſca Hiſtoria petitis contra D. Petri primatum.

IN Scenam hodie veniunt noſtræ hujus ætatis hæterodoxi, qui quod in Romanos Pontifices virus excoquunt, in D. Petrum primo omnium effundunt: eo quod perſuaſum illis ſit, ſuprema auctoritate exutum iri Romanos Pontifices, ſi ea exutus fuerit D. Petrus. Itaque nulla D. Petrum in cæteros Apoſtolos auctoritate valuiſſe, primatum in illos nullum a Chriſto Domino ſuſcepiſſe, momentis longe multis evincere ſatagunt, partim ex ſacris Litteris delibatis, partim ex veterum Patrum ſuffragatione petitis, quæ nos ſi Deus dederit, breviter expediemus: ac primum a ſacris Litteris petemus exordium.

Palmare illis videtur momentum eſſe, quod *Lucæ* 22. legimus: *Facta eſt autem & contentio inter eos*, nimirum Apoſtolos, *quis eorum videretur eſſe major*. Quos Chriſtus his verbis increpavit: *Reges Gentium dominantur eorum: & qui poteſtatem habent ſuper eos, benefici vocantur. Vos autem non ſic: ſed qui major eſt in vobis, fiat ſicut minor: & qui præceſſor eſt, ſicut miniſtrator*.

Ad cujus momenti confutationem ſat eſſet, ſi dicerem: quod dum eos Chriſtus iis verbis obortam inter ſeſe contentionem increpuit, nondum Petro collatus erat primatus, ſed promiſſus duntaxat: Adderem etiam obortam contentionem inter Apoſtolos fuiſſe de primatu meritorum, & excellentia virtutis, minime vero de primatu juriſdictionis, & auctoritatis, de qua contendimus.

Sequitur de proximo momentum illud alterum ex illa increpatione deſumptum Petro ab Apoſtolo Paulo facta, quæ legitur *in cap.* 2. *ad Galatas; In faciem ei reſtiti, quia reprehenſibilis erat*. Si ſolus igitur ſuperior poteſt corripere inferiorem; tantum abeſt, ut Petrut cæteris ſuperior fuerit, ut inferior potius cæteris omnibus dicendus ſit.

Quis quæſo non illa riſu quatiat, ubi tam abſurdas conſecutiones a ſeriis diſputationibus elici videt?

Quid enim vetat non poſſe aliquando inferiorem Superiorem etiam corripere ex officio charitatis? Quod adeo verum in illa Pauli Apoſtoli increpatione Petro facta, ut Patres ex ea correptione Petri humilitatem commendaverint, qui inferioris correptionem non detrectavit. *Ecce*, inquit Gregorius Magnus *lib.* 2. in Ezechielem *hemil.* 18. *a minore ſuo reprehenditur, & reprehendi non dedignatur. Non ad memoriam revocat, quod primus in Apoſtolatum vocatus ſit, non quod claves regni cæleſtis acceperit*. Cui adſtipulantur S. Cyprianus *Epiſt.* 71. *ad Quintum*, & S. Auguſtinus *Epiſt.* 82. *ad Hieronymum*.

His adjungitur tertium; quod Petrum inter & Paulum Juriſdictio diviſa fuerit, ut ille Judæorum, iſte Gentilium curam haberet, *ad Galat.* 2. *Creditum eſt mihi Evangelium præputii, ſicut & Petro circumciſionis; qui enim operatus eſt Petro in Apoſtolatum Circumciſionis, operatus eſt & mihi inter gentes*. Quis igitur dicet, ſuperioritatem omnem ſupra cæteros Apoſtolos Petro fuiſſe conceſſam, ſi diviſam cum Paulo habebat juriſdictionem?

At hujus momenti nugacitatem facile quiſquis apprehenderet, ſi videlicet obſervaret, Petrum fuiſſe Apoſtolum Judæorum, Paulum autem gentium, non diviſione jurisdictionis, ſed ſortis. Nam ut celerius poſſet Evangelii lumen univerſis gentibus affulgere, Terrarum orbem Apoſtoli inter ſeſe partiti ſunt; Petrus ergo Judæos, Paulus vero gentes imbuendas ſuſcepit, ita tamen ut uterque ſin minus ſorte, ſaltem jure tam Judæorum quam Gentium Apoſtolus diceretur. Hoc ex eo maxime liquet, quod Petrus etiam Gentilibus prædicavit, uti Petrus ipſe teſtatur, *Act.* 15. *Viri fratres, vos ſcitis quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit, per os meum audire Gentes verbum Evangelii, & credere*. Petrus igitur ideo circumciſionis Apoſtolus dictus eſt, quia ſorte obtigit ipſi, Judæos Chriſti fide imbuendos; nec immerito hæc prima ſors debebatur Petro: nam quemadmodum Chriſtus miſſus eſt primum ab æterno Patre ad oves, quæ perierant domus Iſrael; ita & Vicarius Chriſti primo ad Judæos miſſus eſt, cum Judæi præſertim a Paulo veluti radix & olea dicti ſint, Gentes velut oleaſtrum in olivam inſertæ. Unde ſors illa omnium digniſſima Petro delata eſt, ut ille radicem atque olivam ipſam coleret; alii novos quaſi furculos in Petri olivam inſererent. Quinimo liquet & Paulum *capitibus* 13. 14. 17. & 18. *Actuum Apoſtolorum* quantumvis ad Gentes miſſum, in Synagogis Judæorum frequentiſſime evangelizaſſe. Ex Paulo ipſo conſtat hoc maxime *cap.* 13. *v.* 46. Judæis dicente: *Vobis oportebat primum loqui verbum Dei: ſed quoniam repellitis illud .... ecce convertimur ad Gentes*.

Poſtremum ex ſacris Litteris delibatur inficiale argumentum, quo Petri primatus videtur labefactari. Apoſtolus enim *ad Epheſios* 4. & 1. *ad Corinth.* 12. Omnes Eccleſiaſticæ Hierarchiæ gradus recenſens atque deſcribens, nuſpiam meminit

unius capitis, unius præsidis, unius Rectoris, qui cæteros regat universos: Imo totius corporis Ecclesiastici unitatem probans; ex unitate Christi Domini, ex unitate fidei, ex unitate Spiritus, ex unitate Baptismi momentum repetit, nuspiam tamen ex unitate capitis Visibilis: *Ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios vero Evangelistas, alios autem Pastores, & Doctores ad consummationem sanctorum*. Cum enim eo loci distinguat Apostolus varios ordines per ea, quæ sunt propria cujuslibet ordinis; cumque ratio capitis non sit propria Ordinis Apostolici seu Episcopalis; quia Petrus est Caput non solum Apostolorum seu Episcoporum, sed totius Ecclesiasticæ Hierarchiæ, ideo Apostolus in ea graduum omnium Ecclesiasticæ Hierarchiæ descriptione nuspiam meminit unius capitis, unius Presidis, unius Rectoris.

Quid ni dicamus ad uberiorem hujusce argumenti confutationem: Ex hoc quod Unitas Ecclesiæ probetur ex unitate Christi, qui caput illius est principale atque invisibile; non est ultra necesse ut probetur ex Unitate Capitis ministerialis atque visibilis.

En plenam expeditamque primi propositi Enigmatis solutionem.

Quod vero ex sacris Litteris evincere nequeunt nostræ hujus ætatis Hæterodoxi (Petrum scilicet Apostolici Ordinis caput a Christo non fuisse institutum) id ex Patrum auctoritate, ac prisca Ecclesiæ historia extundere moliuntur. Quare non pauca Veterum Patrum suffragia congerunt, quibus labefactari primatus Petri videri potest, nisi in rectum sensum exponantur: quod nostræ nunc curæ erit, atque industriæ.

In D. Cypriani verbis delicias faciunt Protestantes lib. de *unit. Eccles. Hoc erant utique & cæteri Apostoli, quod fuit Petrus, pari consortio præditi, & honoris, & potestatis*.

Miror vafros homines hærere in media D. Cypriani periodo, & cætera quæ sequuntur silentio præterire, addit enim SS. Doctor: *sed exordium ab unitate proficiscitur, & primatus Petro datur, ut una Christi Ecclesia, & Cathedra una monstretur*. Ex quibus profecto colligitur, primatum aliquem super reliquos Apostolos Petro fuisse datum, quamvis essent aliunde paris honoris & postatis. Ad rectam igitur D. Cypriani intelligentiam, duplex in Apostolis potestas distinguenda est; altera Apostolatui intrinseca ac veluti essentialis, alia extrinseca & accidentaria. Potestas intrinseca Apostolatus, est potestas prædicandi Verbi Dei, Ecclesias fundandi, Sacramenta ministrandi: Potestas extrinseca & accidentalis posita est in ordine ac dispositione regiminis, plenitudine & excellentia potestatis ad regimen universale. Cyprianus enim citato in loco intellexit, Petrum ejusdem honoris esse & potestatis ac cæteros Apostolos, quoad potestatem intrinsecam Apostolatus, quæ æqua erat in omnibus, secus vero quoad potestatem extrinsecam & accidentalem, in plenitudine potestatis ad regimen universale spectantis, positam, quæ soli Petro concessam sequentibus verbis palam aperteque enunciavit. Instant nihilominus Adversarii. Docet *eodem libro deunitate Ecclesiæ* Cyprianus, Episcopatum seu Apostolatum unum esse, cujus pars a singulis tum Episcopis tum Apostolis possidetur in solidum. Nihil ergo plus habuit Petrus quam cæteri Apostoli.

At obvia responsio est. Episcopatus seu Apostolatus unus est, ut ita dicam, specie, cujus pars a singulis Apostolis tenetur in solidum, non tamen æquo jure, eademque plenitudine: eo plane modo quo in Senatu judicandi potestas una est universis judicibus a Rege data, cum tamen plenitudinem & excellentiam potestatis solum penes Regem esse dicatur.

Non leve quoque præsidium petunt ex D. Ambrosio *lib. de Incarnationis Dominicæ mysterio cap.* 4. ubi de Divo Petro sic habet: *Statim loci* (Petrus) *non immemor sui, primatum egit. Primatum confessionis utique, non honoris: primatum fidei, non ordinis*.

Quibus perinde reponimus, D. Ambrosium eo loci loqui de Petro, quo tempore nondum erat a Christo Domino Apostolorum Princeps constitutus, imo nec designatus, sed dum solemnem fidei confessionem edidit. Quodque notandum magis, & ad rem nostram maxime facit; agnoscit Ambrosius D. Petrum ea solemni fidei professione viam sibi parasse ad primatum Ordinis obtinendum: *Hic est ergo Petrus, qui respondit præ cæteris Apostolis, imo pro cæteris; & ideo fundamentum dicitur*. Et in *cap. ult.* Lucæ: *Et ideo quia solus* (Petrus) *profitetur ex omnibus, omnibus antefertur*.

Jactant Protestantium aliqui D. Clementis auctoritatem ab Eusebio recitatam *lib.* 2. *Hist. Ecclesiast. cap.* 1. qua primatus; si quis forte inter Apostolos fuit; Jacobo potius adscribitur, quam Petro. *Petrus enim, & Jacobus, & Joannes, post ascensionem Salvatoris, quamvis ab ipso fuerint omnibus pene prælati, tamen non sibi vindicabant primatus gloriam, sed Jacobum, qui dicebatur Justus, Apostolorum Episcopum statuunt*. En tibi Jacobum cæteris prælatum Apostolis. Cui concinere videtur, quod habet Hesychius in *Orat.* in *Jacobum fratrem Domini*, cujus fragmentum extat *in Bibliotheca Photii Cod.* 275. ubi Jacobum *Apostolorum caput, & in capitibus verticem dicit*.

Respondeo ad primum: Ita siquidem haberi in Codice Basileensi Versionis Ruffini; at mendosus est Codex, ut Valesius observavit, & loco verborum illorum, *Apostolorum Episcopum statuunt*, legendum est *Jerosolymorum*. Unde Nicephorus Callistus, qui locum illum Eusebii descripsit *lib.* 2. *hist. cap.* 3. *Jacobum justum*, inquit, *Episcopum Jerosolymorum ingerunt*.

Quod vero ad Hesychium pertinet, dico: id ab Hesychio Patriarcha Jerosolymitano oratorio more esse dictum, ut Jacobi laudes exaggeraret. Nisi forte eo sensu Jacobum *Apostolorum caput* appellavit, non quod illis ipsis caput esset, sed quod ab ipsis institutus esset caput Jerosolymis, dum illic adhuc Apostoli degerent. De cætero ignorare non poterat Hesychius Jerosolymitanus Episcopus, sedem suam a D. Jacobo occupatam, ultimum inter Patriarchales locum sæculo V. quo vivebat ipse, tenuisse.

Nusquam tamen tibias suas altius inflant Protestantes, quam dum Paulum Petro æqualem in potestate fuisse conantur evincere, ut vel hoc pacto Petri in cæteros Apostolos primatum evertant. Et quidem Paulum perinde ac Petrum Apostolum & *Episcopum Romæ, Ecclesiarum caput ac Principem* dicunt S. Irenæus *lib.* 3. *adversus hæreses cap.* 3. S. Epiphanius *hæresi* 27. S. Joannes Chrysostomus *hom.* 32. *in Epist. ad Rom.* S. Leo *Serm.* 1. *de Natali Apostolorum cap.* 1. S. Gregorius Magnus *lib.* 1. *Dialogorum cap.* 12. S. Maximus Taurin. *Hom.* 5. *in eorum festo*.

Imo Romani ipsi Pontifices *successores se Petri & Pauli* nonnumquam appellant in diplomatibus. Quin etiam in antiquis RR. Pontificum sigillis utriusque Apostoli effigies exprimuntur; ita tamen ut dextram interdum partem obtineat Paulus, Petrus sinistram.

Iis tamen occurrere non est admodum operosum: si nempe dicamus Petrum & Paulum ex æquo fuisse Apostolos Romæ; si in Apostolatu spectemus docendi munus, non si spectemus auctoritatem regendi, seu ut antea dicebamus, si essentialia Apostolatus munia, non si accidentaria spectemus.

Non absimiliter intelligendum, fuisse Petrum & Paulum ex æquo Romanæ Urbis Episcopos, si de universali Episcopatu sermo fit, secus si de singulari atque locali, tum voluntate delecto, tum sortitione quæsito.

Sic ergo dum Romani Pontifices vocant se Petri simul & Pauli successores, ita intelligunt, quia Ecclesiam Romanam perinde docuere Petrus & Paulus, & extraordinariam jurisdictionem illic Paulus exercuit, dum ordinariam Petrus exerceret.

Quod autem in Pontificum sigillis amborum Apostolorum effigies exprimantur, non probat fuisse illos ex æquo illius Urbis Episcopos; sed peculiares illius Ecclesiæ protectores. Sigillo certe suo SS. Gervasii & Protasii conjunctas effigies insculpi jusserat S. Carolus Borromæus, nec per hoc decessores in Mediolanensi Archiepiscopatu suos ideo agnoscebat, sed singulares tantum apud Deum patronos, ut adjuncta innuebat inscriptio: *Tales ambio defensores*.

Quod vero in iis sigillis Paulus sæpius dextram occupet, Petrus sinistram, non evincit, Paulum dignitate majorem esse Petro, imo verius oppositum: quia juxta priscum Ecclesiæ usum, sinistra manus honoratior habebatur; & certe in septima Synodo Œcumenica *Act.* 4. Sophronius Patriarcha, Jerosolymitanus refert, admirabilem vidisse imaginem, quæ Christum in medio, Deiparam Virginem a sinistris, & S. Joannem Baptistam a dextris præseferebat; neque ex eo colligebatur, Præcursorem Baptistam B. Virgini coæquandum.

Hæc sane ratione Dioscorus in Concilio Chalcedonensi licet damnandus, dextram tenebat, legati vero S. Leonis sinistram.

Ob hanc sopivit Otto Apostolicæ Sedis Legatus contentionem obortam inter Cantuariensem Archiepiscopum a dextris Legati sedentem, & Eboracensem a sinistris in Londoniensi Concilio sub Gregorio IX. celebrato anno 1237.

Quæ cum ita sint omnia, quis non videat vel mediocriter sapiens, Petrum auctoritate, potestate, jurisdictione cæteris aliis Apostolis fuisse superiorem.

Succedit nunc altera de RR. Pontificum primatu agitanda falsebrosissima quæstio, quæ uti audacissimorum Protestantium genio magis arridet, ita & ab iis majori animorum contentione impugnatur.

PRÆLECTIO III.

De Primatu Romani Pontificis.

ACturi nunc de Primatu Romani Pontificis, potissimam suscepti operis partem executi sumus. Ex quo enim Petrum primatum in cæteros Apostolos a Christo Domino obtinuisse demonstravimus; illud profecto reliquum est, ut & Romanus Pontifex Petri successor, primatum quoque teneat supra Episcopos universos, cæterorum Apostolorum in Ecclesiæ regimine successores. Cum enim Christus Ecclesiam instituerit, ad finem usque sæculi duraturam: regiminis quoque formam instituit, quæ non solo Apostolorum tempore perduraret, sed ad usque sæculi finem: perdurare autem forma illa non potest, nisi & Petri & Apostolorum successores eum inter sese ordinem teneant, quem illi primitus tenuerunt. Probato itaque Petri primatu in cæteros Apostolos, Romani quoque Pontificis in Episcopos omnes primatus affertus est.

Idcirco Ecclesiæ Patres omnium sæculorum non alio meliori titulo, Romani Pontificis in reliquos Episcopos, totamque idcirco Ecclesiam, primatum asseruerunt, probarunt, ac demonstrarunt, quam quod Romani Pontifices D. Petri in Romana Sede tenenda sint successores. Qua de re legendi sunt S. Cyprianus *Epist.* 41. 45. 55. Optatus Milevit. *lib.* 2. *contra Parmenianum*, *Tom.* 4. S. Hieronymus *Epist.* 57. *ad Damasum*, S. Petrus Chrysologus *Epist. ad Eutichetem*, S. Augustinus *Epist.* 55. *alias* 165. *ad Generosum*, & D. Bernardus *lib.* 2. *de Consider. cap.* 8.

Quamquam autem ex jacto jam positoque principio, primatu scilicet D. Petri, veritas ipsa, quam nunc habemus in manibus, satis superque probata maneat; Non ita morosi sumus, quin eundem novis iisque invictis probationibus muniamus.

Primaria illa probatio est, quæ ex capitis alicujus necessitate petitur. Si quod enim totius Ecclesiæ visibile caput est, in omnia illius membra primatum & auctoritatem exercens, illud certe Romanus Pontifex debet esse, aut plane nullus erit: Nemo quippe est, qui hunc sibi titulum arroget præter ipsum; nemo in quem capitis notæ meliores conspirent: Quod neque Protestantes ipsi diffitentur. Porro unum totius Ecclesiæ caput visibile esse oportere, quod præsit omnibus, sexcenta momenta evincunt.

Probat hoc primo optima regiminis forma a Christo D. instituta, quæ certo certius haberi non posset, ni præesset unus, qui cæterorum esset Rector, moderator & Arbiter.

Liquet etiam exemplo Synagogæ, cui ab Aarone semper unus sacrorum Præses Summus Pontifex præfuit. Verisimile ergo non est, Christum Ecclesiæ in nova lege negasse, quod in veteri Synagogæ concessit.

Confirmat id vel maxime, quod *Cant.* 6. legamus, Ecclesiam esse castrorum aciem ordinatam. Qui ordo quæso esse posset, ni unus Dux esset, qui cæteros potestate & jurisdictione antecelleret?

Hujus probationi limpidissimum etiam videtur esse, quod legitur *Lucæ* 12. Ecclesiam unam veluti familiam existere: *Quis putas, est fidelis dispensator, & prudens, quem constituit Dominus supra familiam suam*? Quis porro nisi Pontifex fidelis hic Pater, prudens, & dispensator dici poterit, supra familiam suam a Christo Domino constitutus, qui hanc regeret & gubernaret?

Accedit ad Romani Pontificis primatum adstruendum probatio facti ex prisca Ecclesiæ disciplina. Liquet enimvero, jam a primis Ecclesiæ sæculis, ac diu ante quam Œcumenica Concilia in Ecclesia celebrarentur, Romanos Pontifices jura primatus omnia exercuisse, nemine reclamante ac repugnante. Dixi antequam Œcumenica Concilia celebrarentur: ne quis forte reponat, ea jura fuisse illi ab Ecclesia collata, non a Christo ipso concessa.

Constat itaque primo, fidei controversias tam in Oriente, quam in Occidente obortas Pontifices diremisse, utque supremos Judices judicasse: uti fecere Victor, & Stephanus in causa Asiaticorum, & Africanorum, & uti in causa S. Dionysii Alexandrini Dionysius R. P.

II. Constat excommunicandi auctoritatem ubivis Pontifices exercuisse; imo & rescindendi quandoque sententias excommunicationis, ab aliis Episcopis latas, ut constat ex causa Montanistarum, quos Episcopi Phrygiæ damnarunt; quos tamen

tamen in suam communionem recipere R. P. deliberavit.

III. Liquet appellationes inferiorum Episcoporum recepisse, ac judicasse; Episcoposque ac etiam Patriarchas ab iniquis Judicibus male dejectos restituisse, ut constat ex factis S. Athanasii Patriarchæ Alexandrini; Pauli Episcopi Constantinopolitani; Marcelli Ancyrani Asclepæ Gazensis, quos inique deposuerant Ariani, Julius vero Pontifex suis sedibus restituit. Facti item S. Joannis Chrysostomi, quem Innocentius I. suæ sedi restituit, & Eustatii Sebasteni a Concilio Melitinensi in Armenia dejecti, quem Liberius restituit. Nec alia sane de causa 27. error Wicleffi in Concilio Constantiensi damnatus fuit, nisi quia, non esse scintillam apparentiæ, quod oporteat unum esse caput in spiritualibus regens Ecclesiam, quod semper cum ipsa militante Ecclesia conversetur & conservetur, temere proposuerat.

De inferioris ævi appellationibus nihil addo, ne quis, ut paulo ante præmonui, reponat, ea jura non fuisse Pontifici a Christo concessa, sed ab Ecclesia collata.

Temperare tamen mihi non possum, quin hic in antecessum occupem quamdam Protestantium calumniam, ad quam demum confugerunt, ut Romani Pontificis primatum, ab ipso veluti fundamento concuterent. Inquiunt scilicet ii: Idcirco maxime Romani Pontifices primatum obtinere dicuntur, quod Petri in Sede Romana sint successores: At non sunt illi profecto Petri in Sede Romana successores; cum nec Romæ quidem fuerit aliquando Petrus. Unde volitat apud illos scomma illud contra Romanos: *an Petrus Romæ fuerit, sub Judice lis est: Simonem Romæ nemo fuisse negat*. Quare ut suffugium illud insulsamque calumniam occupem, Petrum re ipsa fuisse Romæ paucis evinco: remque non esse sub Judice, palam ostendo.

Habetur itaque primo, primam Petri Epistolam Romæ fuisse scriptam, quam figurato Babylonis nomine designat. *Salutat vos*, inquit *cap.* 5. *Ecclesia, quæ est in Babylone collecta, & Marcus filius meus*. Quo Babylonis figurato nomine Romam intelligi, Patres communiter docent; S. Hieronymus in *Catal.* Eusebius *lib.* 2. *hist. Ecclesiast. cap.* 5. Tertull. *lib. adversus Judæos cap.* 9. S. Augustinus *lib.* 18. *de Civit. cap.* 22. Ea maxime ratione, quod Joannes in *Apocalypsi cap.* 17. Babylonem illam dicat sedere super septem montes, & habere Regnum super Reges terræ. Quæ peculiares notæ Romanæ Urbis existunt.

Et certe Babylon illa, ubi Petrus scripsit Epistolam illam, non potest esse vera Babylon Assiriorum. Siquidem ex Josepho *lib.* 18. *antiquit. Judac. cap.* 12. constat, Judæos omnes, (quo tunc nomine Christiani censebantur) ad unum illinc a Cajo Augusto fuisse expulsos. Nec potest esse Babylon Ægyptiorum; quæ tunc obscurus plane locus erat, nec oppidi nomine dignus: ut monet Strabo *lib.* 17.

Huic robur addit, quod legimus apud Patres sanctitate & doctrina celebratissimos: nimirum Petrum Romæ de Simone Mago triumphum reportasse, uti liquet ex PP. Arnob. *lib.* 2. Hegesippo *lib. de excidio Urbis Romæ cap.* 3. S. Cyrillo Hierosolymitano *Catech.* 6. S. Hieronymo in *Catal.* S. Augustino *lib. de hæres. cap.* 1. Severo Sulpitio, Theodoreto, Isidoro Pelusiota.

Confirmat hoc vel maxime, D. Marcum Evangelium Romæ scripsisse, prout ibi Petrum prædicantem audierat. Ita S. Clemens Alex. in *libro hypotiposeon*, Eusebius *lib.* 2. *hist. cap.* 14. S. Hieronymus in *Catal.*

Quid plura? Petrum *Romæ Episcopum* disertissime vocant: Irenæus *lib.* 3. *cap.* 3. S. Epiphanius *hæresi* 27. S. Leo *Serm. de SS. Apostolis*, Orosius *libr.* 7. *cap.* 4. Eusebius *libr.* 2. *hist. cap.* 13.

Accedit alterum observatione dignissimum: Romæ fuisse Ecclesiam florentissimam, dum suam Paulus Epistolam ad Romanos scriberet, ait enim *cap.* 1. *Gratias ago Deo meo per Jesum Christum pro omnibus vobis; quia fides vestra annunciatur in universo Mundo*. Quo certe tempore nondum illic venerat Paulus: *Nolo autem vos ignorare fratres: quia sæpe proposui venire ad vos (& prohibitus sum usque adhuc) ut aliquem fructum habeam & in vobis, sicut & in cæteris gentibus*. Quis autem Ecclesiam illam fundaverat, instituerat nisi Petrus?

Quin etiam, quod notandum magis, quotquot Petrum martyrio affectum scripsere Patres, Romæ passum notarunt; Tertullianus, Egesippus, S. Athanasius, Lactantius, Theodoretus, Hieronymus, Ambrosius, Paulus Orosius, Augustinus, Gregorius Magnus, aliique bene multi.

Plura addere facile possem, sed jam satis sit probationum. Audiendi nunc Protestantes in oppositum adnitentes, qui ut hoc fidei caput impugnent, utque magis suam perfidiam sustineant, multa hinc inde congerunt momenta, quæ cum a nobis intra breve spatium expediri atque refelli omnino non possint: idcirco istud operis in sequentem Dissertationem polemicam mittimus majori otio perficiendum.

PRÆLECTIO IV.

Adversariorum Momenta refelluntur.

NIhil est tam invictis momentis assertum, quod si adsit ingenium, impugnari non possit; maxime si ingenio furor & rabies arma ministrent. Id ut in omni polemica Controversia facile comprobatur, multo magis in ea, in qua de primatu R. Pontificis quæstio vertitur. Mirum quam multa undequaque congerant Protestantes, ut hoc fidei nostræ caput, tametsi sexcentis momentis assertum, oppugnent; quæ nos ad certa capita revocabimus, ut refelli commodius possint, ac nunc quidem, quæ ex Patribus petunt, diluemus loco primo, cætera postmodum expediemus.

Ex Patribus vim potissimam repetunt ex D. Cypriano, qui cum litibus commissus olim fuerit cum Stephano I. R. P. occasione celeberrimæ controversiæ de rebaptizandis hæreticis, durius quoque de Romanorum Pontificum auctoritate locutus videri potest. Quid itaque rei sit videamus.

Is Epistola ad Quintum ita præfatur, *nemo quisquam nostrum Episcoporum se Episcopum constituit*? Quomodo igitur Pontifex, subjungunt Protestantes, Episcopus Episcoporum vocabitur?

At perperam id contra R. Pontificis primatum detorquetur, quod de cœtu Episcoporum Africanorum est dictum in Concilio Carthaginensi. Ea enim loquendi formula voluit innuere Cyprianus, nullum Episcopum in Carthaginensi Concilio adactum fuisse, ut propositæ de hæreticorum rebaptizatione sententiæ faveret; sed quemquam libere de proposito argumento sententiam dixisse: *superest*, (SS. Doctoris verba sunt hæc) *ut de hac ipsa re singuli, quid sentiamus, proferamus, neminem judicantes . . . . . neque enim quisquam nostrum Episcoporum se Episcopum constituit*.

Instant nihilosecius fervidi Argutatores: Episcopos a solo Deo judicari posse contendit D. Cyprianus eadem illa epistola his verbis: *Expectemus universi judicium Domini nostri Jesu Christi, qui unus & solus habet potestatem & præponendi nos in Ecclesiæ suæ gubernatione, & de actu nostro judicandi*. Porro subjungunt hi: si R. Pontifex primatum auctoritatis, & potestatis haberet, posset ille de cæterorum Episcoporum actibus judicare: si igitur solus Deus potest Episcopos judicare, remanet cum Cypriano concludendum, primatum nullum in Episcopos Pontifices obtinere.

Sed nec istud ad præsens institutum est opportunius; Ea dicendi ratione Cyprianus intelligit, a solo Deo Episcopos judicari posse quoad occultam cordis intentionem, quam quisque Episcopus ad Synodum vocatus sibi in ferenda sententia proponit, seu ut passim ait Augustinus *in iis quæstionibus, quæ nondum eliquatissima perspectione discussæ sunt*; non quoad actus manifestos & exteriores; Quod adeo verum, ut ipsemet Stephanum I. hortetur *Epist.* 67. ut Marcianum Arelatensem Episcopum, qui ad Novatianos defecerat, in ordinem redigat, aliumque ejus loco suffici jubeat. *Dirigantur* (hoc pacto ad Pontificem scripsit Cyprianus) *in Provinciam, & ad plebem Arelate consistentem a te litteræ, quibus abstento Marciano alius in locum ejus substituatur*.

Difficultatem videtur habere longe majorem, quod non ex S. Cypriano tantum, sed ex aliis quoque Patribus opponunt: Episcopos scilicet Petri quoque successores esse, Ecclesiamque super universos Episcopos esse fundatam. Quæ loquendi formulæ extant tum apud Cyprianum *Epist.* 27. tum apud D. Hieronymum *Epist.* 5. S. Ephrem Syrum *Orat. de laudibus Basilii Magni*, & apud S. Gaudentium Brixiensem Episcopum *Oratione in die suæ Ordinationis*. Quomodo igitur, concludunt hi, supremam in Episcopos potestatem habere Pontifices poterunt ex eo quod Petri successores sunt, si & Episcopi Petri successores dicantur?

Cui perinde reponimus, Episcopos indirecte & collateralis successionis jure Petri successores vocari, eum solus Petrus Ecclesiastici Ordinis, nec non potestatis in omnes Episcopos derivatæ fons & origo fuerit. Directe tamen & successionis jure unus Pontifex dicitur, cum hic totius Ecclesiæ caput visibile, quod præesset omnibus, fuerit a Christo Domino constitutus.

Cæterum ad solutionis cumulum adderem ego. Do utroque concedo, Episcopos esse Apostolorum indeque successores Petri. Nego tamen eam æque extensam habuisse Episcopos potestatem, quam habuerunt Apostoli, eorumque successores Pontifices. Legimus enim eorum auctoritatem nullis unquam sedibus definitam, nullis provinciis circumscriptam. Potestatem vero quam habent Episcopi, semper & ubique intra Diœcesium suarum cancellos arctatam. Iis auctoritatem regendi universalem Ecclesiam concessam, *Euntes in mundum Universum Marci* 16. Istis certas orbis portiones, & certos Greges commissos: *Attendite vobis*, inquit Paulus *Act.* 20. *& universo gregi, in quo vos Spiritus S. posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo*. Hac certe de causa Chrysostomus a Theophilo, & Episcopis Ægypti vexatus, graviter apud Innocentium I. R. P. conquestus fuit *Epist.* 1. Quod præter fas & æquum de Constantinopolitano Episcopo judicium ferre præsumpserint: *Neque enim congruum est, ut hi, qui in Ægypto sunt, judicent eos qui in Thracia*. Verba Chrysostomi sunt.

Hoc fuit, quod ab Apostolicis temporibus usu invaluit, ut Metropolitæ & Patriarchæ ipsi certas haberent constitutas provincias vel Diœceses, quas regerent, nec in aliis jus suum extenderent; quam ob rem inhibitum legimus in Concilio Nicæno *Can.* 15. ne Episcopus a Civitate in Civitatem transiret. Facessant ergo nugaces & malenati Circulatores.

Eadem ferme via solvitur, quod ex Patribus longe multis opponi solet: maxime ex D. Ignatio Martyre *Epist.* 9. *ad Philadelphienses*, & S. Alexandro Patriarcha Alexandrino in *Epist. Encyclica*: nimirum Episcopos universalis Ecclesiæ curam habere.

Sic quoque *Vicarii Christi* plerumque dicuntur a D. Cypriano *Epist.* 55. & D. Bernardo *Epist.* 42. & Ivone Carnotensi *Serm.* 3. *de consec.* sed non æquo jure cum Romano Pontifice. Quisque enim Christi vices gerit in peculiari sua Ecclesia: R. R. vero Pontifices in Universa. Quid quod ipsi quoque simplices Sacerdotes Vicarii quoque Christi dicuntur ab Hormisda R. P. *Epist.* 25. ad universos Hispaniæ Episcopos; a Carolo M. *in fragmento de ritibus Ecclesiæ*; & a Concilio Carisiaco anni 818.

Quare injuriam Episcopis irrogant, qui eos aut Vicarios R. Pontificis vocant, aut suam a R. Pontifice jurisdictionem habere fabulantur. Non est ita profecto: a Deo ipso constituti sunt Episcopi Ecclesiæ Rectores atque Pastores: *Act.* 20. *Attendite vobis, & universo gregi, in quo vos Spiritus S. posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei. Joann.* 20. *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos. Hæc cum dixisset, insufflavit: & dixit eis: Accipite Spiritum S. quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt*.

Secundo. Habent a Deo immediatam jurisdictionem utpote Apostolorum successores, auctoritatemque pascendi atque docendi vi sacræ illorum ordinationis.

Tertio. Ecclesiæ claves, quæ judicandi potestatem & auctoritatem præ se ferunt, ita sunt Petro Apostolo datæ, ac per ipsum Romano Pontifici, ut tamen toti Ordini Apostolico, ac per ipsum toti Ordini Episcopali perinde sint datæ. Qua de re fuse in antecessum disputavimus, ubi de vocandis ad Concilia Œcumenica cum jure, & prærogativa suffragii sermonem instituimus.

Nec dum cavillationum finis est, quibus supremam in Ecclesia R. Pontificis auctoritatem primatumque impetere moliuntur, nostræ hujus ætatis Heterodoxi; ad eas respondimus hactenus, quæ supremam illam auctoritatem primatumque recta veluti fronte impetunt; ad illas nunc veniemus, quæ eandem oblique & indirecte aggrediuntur. Quibus diluendis non admodum nobis est immorandum, utpote quæ levem difficultatem præ se ferant.

Si R. Pontifex, ajunt illi, in universa Ecclesia primatum obtineret, universalis Episcopus dici posset: At id dici non potest, cum D. Gregorius Magnus *R. P. Epist.* 21. *lib.* 5. non modo Joannis Patriarchæ Constantinopolitani, qui sese universalem Episcopum nuncupabat, audaciam fregit; sed etiam *Epist.* 43. diserte testatur, nullum decessorum suorum RR. Pontificum tam profano nomine usum esse.

Uno flatu tota hæc machina disturbatur, si videlicet observetur; duplici sensu Episcopum universalem dici posse. Primo ad exclusionem aliorum Episcoporom, quasi ille sit solus *Universæ Ecclesiæ Episcopus*, cæteri vero non Episcopi sint, sed illius potius Vicarii. Secundo ad amplitudinem & extensionem auctoritatis significandam, quod hæc in Universum Orbem extendatur sine exclusione tamen aliorum Episcoporum. Gregorius igitur Magnus, ideo Patriarchæ Joannis audaciam repres-

repressit, nullumque R. Pontificum tam profano nomine usum pronunciavit, quia hoc primo sensu sese universalem Episcopum nuncupabat; quod non ausisset SS. Doctor, nec prædecessorum R. Pontificum exemplo confirmasset, si talem sese secundo sensu Joannes appellasset.

At urgent quoque: *dist. 90. Cap. Primæ sedis*, ubi vetitum esse ajunt, ne prima sedes, *Princeps Sacerdotum* vel *summus Sacerdos* vocitetur; Quomodo igitur Pontifex & universalis Episcopus dici, & supremam in Ecclesia auctoritatem atque primatum obtinere, asseri poterit?

Egregie id quidem; sed respondeo, canonem illam petitum esse ex Concilio VI. Africano, nec de prima simpliciter Sede, quæ Romana est, debere intelligi, sed de Africæ Metropolita, qui insolenti fastu eo se nomine vocitabat.

Age tamen, inquiunt Protestantes, sit ita, primatum habeat R. Pontifex, non habet illud jure Divino, sed Ecclesiastico: cum illi ab Ecclesia fuerit attributus, propter Romanæ Urbis nobilitatem, quod Imperii Romani Sedes esset. Probatur id *ex Canone 28. Concilii Chalcedonensis (apud Labb.Tom.15. pag.1694.) Antiquæ Romæ throno, quod Urbs illa imperaret, jure Patres privilegia tribuerunt* . . . . & disertius *ex Novella Valentiniani III. Imperatoris: Romanæ Civitatis dignitas Apostolicæ Sedis primatum asseruit*.

Ut vanos tamen, atque irritos prorsus ostendamus omnes hosce conatus improbos, queis lucidissimæ Veritati nebulas offundere moliuntur Protestantes: Quod attinet ad Canonem Concilii Chalcedonensis nobis objectum respondeo, primo illum a S. Leone Magno ex totius Ecclesiæ consensu rescissum fuisse. Unde ex antiquis Collectionibus expunctus remansit.

Quod ad Valentiniani Imperatoris Novellam spectat, dico, Valentinianum non loqui ibi de primatu Pontificio, sed de primatu Patriarchicho. An verum sit, ad evidentiam ostendo.

Egre ferrens Hilarius Arelatensis Episcopus, quod minutum fuisset Ecclesiæ suæ jus illud Metropoliticum, quod in utramque Provinciam Narbonensem Patroclo decessori suo contulerat Zozimus, restrictumque a Bonifacio Pontifice Zozimi successore intra solos Viennensis Provinciæ fines fuisset, ne unus Metropolita contra Nicænos canones duabus Provinciis præesset; id inquam egre ferrens Hilarius, ordinationes & depositiones Episcoporum extra suam provinciam arrogare, & aliena jura usurpare temere cæpit. Quam ob rem S. Leo Magnus justa indignatione correptus, jus Metropoliticum in Provinciam etiam Viennensem ei ademit; cumque Hilarius ordinationes illas Episcoporum & depositiones nihilominus armata manu tueretur, Valentiniani Imperatoris potentiam, Pontifex Maximus imploravit. Annuit piissimus Imperator, & novellam illam suam edidit, jubens, ut tam in Galliis, quam in aliis Provinciis Episcopi parerent R. Pontifici, canonum executionem imperanti, usumque veterem vindicanti; & ut perduelles Episcopi per Præfectum Provinciæ ad Tribunal Pontificis adesse cogerentur. Porro jus illud in ordinationibus Episcoporum ad Romanum P. non pertinebat nisi quatenus erat Patriarcha totius Occidentis, siquidem jus illud non habebat in Ecclesiis Orientalibus, cum esset penes Alexandrinum & Antiochenum Patriarcam. Ex quibus clare quis colligere potest, eam Valentiniani Novellam de Primatu Patriarchicho esse solummodo intelligendam, cum in R. Civitatis dignitatem illum ex parte refundat.

Addam etiam in Primatu, quem R. Pontifici adjudicamus, aliquid esse juris divini, aliquid juris Ecclesiastici: aliquid quod R. Pontifici congruat, quia simpliciter successor est Petri; aliquid quia Romanam Sedem obtinet, in Urbe scilicet Orbis domina. Quod ut aperiam, scire juvat, Dominicum Soto, *in 4. Sent. dist. 24. quæst. 2. art. 3.* Dominicum Bannes 22. *quæst. 1. art. 10. dub. 4.* & Bellarminum *lib. 2. de R. Pont. cap. 12.* Existimare juris quidem divini esse, ut Petri successores sint quoque Ecclesiæ Universæ Pastores & Capita. Quia tamen Petrus duplicem Sedem occupavit; primam quidem Antiochenam, ubi sedit annos 7., tum Romanam, ubi sedit annos ut vulgo creditur 25. variosque idcirco successores habuit, Antiochenos Episcopos & Romanos; solo Ecclesiastico jure factum esse ajunt, ut Romani Episcopi potius, quam Antiocheni in primatu totius Ecclesiæ Petro succederent. Quod non ita videtur imprudenter excogitatum: Nullum enim ea de re divinum Mandatum habemus. Hoc itaque posito, ad objectam difficultatem reponi potest, jura primatus Romanæ Sedi propter illius Urbis amplitudinem ab Ecclesia fuisse concessa; quantum ad attributionem, ut ita loquar, materialem: Tametsi juris divini fuerit, ut alterutri Petri successores, seu Romani, seu Antiocheni, primatum in Ecclesia Universa obtinerent.

Nunc ad ea Protestantium momenta veniendum, quibus potissimum primatus fundamentum concutere moliuntur. Quod nempe non sint R. Pontifices D. Petri successores, propterea quod Petrus nusquam Romæ fuerit, sederitque.

Opponunt itaque primo: Qui Petrum Romæ fuisse, ibidemque sedisse Episcopum volunt (uti S. Hieronymus *lib. de script. Ecclesiast.*) hunc anno Claudii Imperatoris secundo Romam perexisse volunt, post annos 7. commorationis Antiochiæ, hoc est anno post Christum in Cœlos assumptum 12. At falsum id esse convincitur: quia anno post Christum 18. Jerosolymis aderat, dum illic Concilium celebratum est pro finienda celebri de legalibus Controversia. Inutiliter igitur RR. Pontificum Primatus eruitur ex eo, quod Petri successores sint.

Belle id quidem excogitatum; merum tamen effugium est. Ideo enim Petrus tunc temporis Jerosolymis erat, quia redux Roma fuerat: eo quod Judæi omnes anno Claudii 9. ejecti fuerant, dum Petrus septimum Romani Episcopatus annum egisset; ex quo liquet, Petrum antea Romæ fuisse, ibidemque Episcopum sedisse. Nihil ergo valet prima hæc Protestantium audacissimorum argutatio.

Instant nihilosecius Adversarii: Petrus, inquiunt, nequidem Romam redierat sedata Claudii persecutione, ac post celebratum Concilium Jerosolymitanum, dum Paulus suam ad Romanos Epistolam scripsit. Quia multos nominatim fideles salutans, Petrum insalutatum reliquit, quem certe non reliquisset, si eum tunc Romæ substitisse novisset. Quin imo Petrum nequidem post Claudium extinctum, Romam rediisse, probant ex eo, quod Lucas *in Act. cap. 28.* narrans, quo pacto Paulus Romam in vinculis ductus fuerit 7. Neronis anno, notat fratres multos illi obviam processisse, Petro minime nominato. Imo Paulus ipse tunc Romæ degens, & scribens ad Timotheum *Epist. 2. cap. 4.* de persecutione in ipsum tunc excitata, conqueritur, quod nemo ipsi adfuerit, sed omnes ipsum dereliquerint: *Nemo mihi affuit, sed omnes me dereliquerunt*, ex quibus inferunt tunc Romæ Petrum non extitisse: nam incredibile est, Petrum, si tunc Romæ fuisset, Paulum fuisse derelicturum.

Nihil tamen boni succi ex duabus hisce Animadversionibus in desperatæ causæ præsidium a Protestantibus colligi potest. Quod primum itaque ex ea ad Romanos scripta Epistola petitum momentum pertinet, cum S. Epiphanio *hæresi* 27. brevi verbo respondeo, Petrum Romæ Episcopatum gerentem identidem Roma abscessisse, ut in vicinioribus Provinciis Evangelium prædicaret, Lino & Cleto relictis, qui munia Episcopalia vice ejus implerent. Futiliter igitur colligunt nequidem sedata Claudii persecutione, ac post celebratum Jerosolymis Concilium Petrum Romam rediisse, ex eo quod Paulus in ea, quam scripsit ad Romanos Epistola, Petrum insalutatum reliquerit:

Nec quemquam movere debet, quod Paulus *in Epistola ad Timotheum scripta* conqueratur, omnes eum dereliquisse, dum Romam in vinculis Anno Neronis 9. ductus est; ut inde colligant, esse incredibile, quod si Petrus Romæ fuisset, Paulum eo in statu dereliquisset. Conqueritur enim ea in Epistola Apostolus, quod nemo illi tunc adfuerit eorum, qui causam ejus apud Neronem juvare potuissent gratia, qua valebant apud Aulicos Cæsaris, quo certe numero non erat Petrus.

Sed est alterum longe gravius, quod *ex Actibus Apost. cap. 28. v. 22.* argumentum eliciunt Pontificiæ dignitatis impugnatores. Cum Paulus, ajunt hi, Romam pervenit, a Judæis rogatus est, ut de Christiana Religione suam illis mentem aperiret; *Rogamus autem a te audire quæ sentis: nam de secta hac notum est nobis, quia ubique ei contradicitur*. Non ergo jam Romæ fuerat Petrus, a quo certe de Christiana Religione multa imo plurima didicissent, quin necesse illis esset, Paulum de ea loquentem atque narrantem audire.

At nec id nos movet, ut a statuta sententia resiliamus. Certo certius est, permultos Romæ degentes Judæos, antequam Paulus Romam venisset, non modo de Christiana Religione quamplurima didicisse, sed & Christianam Religionem amplexos esse. Quandoquidem Paulus in sua ad Romanos Epistola, quam antea scripserat, illorum fidem maxime commendaverat, *Gratias ago Deo meo per Jesum Christum pro omnibus vobis: quia fides vestra annunciatur in universo mundo; cap. 1.*

Quare dum Paulum subinde Romam adductum rogarunt Judæi aliqui, qui Christianam Religionem nondum amplexi erant, ut suam illis de Christiana Religione mentem aperiret, id unum rescire ex eo voluerunt, an cum Mosaicæ legis figuris, veterumque Prophetarum vaticiniis apprime cohæreret, quia Paulus veteris legis peritissimus habebatur: nec tantam de Petro existimationem habebant.

Id ergo certum indubitatumque, Petrum & Romæ fuisse, & Episcopatum illic gessisse, insulsumque plane esse, quod a Protestantibus scomma jactatur, *an Petrus Romæ fuerit, sub Judice lis est: Simonem Romæ nemo fuisse negat*. Imo ex quo nemo negat, Simonem Romæ fuisse, fateri quoque debent omnes, Petrum etiam fuisse Romæ: quandoquidem Petrum de Simone Mago triumphum reportasse uno ore testantur Arnobius, Cyrillus Jerosolymitanus, Hieronymus, Augustinus, Severus Sulpicius, Theodoretus.

Atque hic finis esto institutæ contra Protestantes de Primatu R. Pontificis polemicæ Disputationis. Nunc de ejus Indeficientia seu Infallibilitate disputandum.

PRÆLECTIO V.

De Indeficientia seu Infallibilitate R. Pontificis. Ac primo de mente Academiæ Parisiensis.

HActenus Romani Pontificis Primatum, non honoris modo ac dignitatis, sed jurisdictionis, auctoritatis, & potestatis, in tota qua late patet Ecclesia, omni momentorum genere demonstravimus, & contra quascumque recentium hæreticorum oppugnationes vindicavimus, confirmavimus. Proximum modo est, ut de Primatus hujus appendicibus, seu verius prærogativis ac privilegiis, eidem a Christo concessis, paulo prolixius disseramus: quæ ad duo maxime capita revocantur; ad indeficientiam nempe judicii, seu ut Schola pro more loquitur, infallibilitatem in ferenda sententia, in caussis fidei ac morum; & ad eminentiam potestatis atque auctoritatis supra ipsa Concilia Œcumenica Ecclesiam universam repræsentantia: de primo Privilegio dicendum loco primo, tum de secundo.

Primum igitur Privilegium ut expediam debita methodo, illud ante omnia explicabo, bonaque in luce ponam, quid vocetur in controversiam, dum de indeficientia, seu, ut loqui libet, de infallibilitate R. Pontificis disputatur: quod ni fecerim accurate, inexplicabilibus ambagibus implicata quæstio remanebit.

Non itaque quæritur in præsentia num R. Pontifex quotiescumque, & ubicumque de Fide, aut etiam de moribus ore, vel scripto loquitur, falli, & fallere nequeat: errare ipse, & cæteros in errorem inducere? Ecquis quæso ita desipiat, ut id velit? cum vel sic Pontifex non loquatur ut Pontifex, summusque Ecclesiæ Catholicæ Hierarcha, sed uti privatus Doctor & homo, *circumdatus infirmitate*, ut ait Apostolus *ad Hebræos cap. 5.*, *& propterea debet, quemadmodum pro populo, ita etiam & pro semetipso offerre pro peccatis*. At illud maxime quæritur: num Pontifex sententiam aliquam in materia fidei, & morum, ex Cathedra, seu ex Sacro Tribunali solemni ritu pronuncians, vel sic possit in errorem dogmatis prolabi; falsumque judicio statuere, definire, atque decernere, dum Ecclesiam universam edita Constitutione, docet, instruit, & informat?

His limitibus quæstionem hanc celeberrimam circumscribunt, explicantque illi ipsi, qui hac ipsa ætate nostra Pontificiam indeficientiam acrius impugnarunt; ac tum maxime Ludovicus Maimburgus, Societatis Jesu desertor, in suo illo Tractatu historico, *De statu, & prærogativis Ecclesiæ Romanæ, illiusque Episcoporum pag. 67.* qua vel una præmissa nunc agitandæ quæstionis explicatione, in fumum abeunt caduntque in irritum facta pene omnia Romanorum Pontificum ab iis Theologis objici solita, qui illos & errare in fide posse, & errasse re ipsa, evincere adnituntur. Quandoquidem neminem vel unum nobis obtrudunt Pontificem R., qui solemni quodam judicio atque ex juris pronunciato, fidem Catholicam violaverit; sed errorum a R. Pontificibus admissorum exempla proferunt unice, in quibus judicii solemniter & ex formula lati, speciem quidem & umbram invenias. Quid enim per fidem vestram! si Petrus Romanorum Pontificum primus, Christum (quod objicere ii solent) in passione se nosse negavit? Si legalium observantiam ad salutem necessariam, in familiari conversatione significare visus est; propter quod a Paulo coram omnibus sit increpitus? Quid si Marcellinus Pontificum alter, in publica persecutione suppliciis victus, thus adolevit Idolis? Quid si Liberius exilii tædio

dio victus, Arianæ tandem perfidiæ, & S. Athanasii damnationi subscripsit? Quid si Honorius datis ad Sergium Epistolis, Monothelitarum errori favere visus est, aut etiam favit? Quid si Joannes XXII. in errorem de Visionis beatæ dilatione propendere visus est, propenditque re ipsa? Itane iis in casibus aliisque proferri solitis judicium solemne aliquod, quale modo descripsimus, tulere laudati Pontifices, ut ad quæstionem, quæ nobis in manibus est dirimendam, exempla hujusmodi trahi possint; fidemque e Sacro Tribunali, atque ex Cathedra ut ajunt, violasse plerique Pontifices convincantur? A præsenti igitur instituto longe abeunt tot illa errantium, ut ajunt, in fide Pontificum exempla; si quo sensu debet, de Pontificis indeficientia, quæstio ventiletur.

Hanc porro antequam moveam, & judicii Pontificii indeficientiam pro mea virili propugnandam aggrediar, adversus Theologos aliquos recentiores, qui eam in ferendo de fide judicio indeficientiam solius universalis Ecclesiæ, Conciliorumque Œcumenicorum, universam Ecclesiam repræsentantium privilegium esse volunt, non itidem Pontificum Romanorum, etiam ex Tribunali, seu ex Cathedra judicantium: Sinistrum nescio quod præjudicium e mentibus vestris avellam; Ne me Ecclesiæ Gallicanæ, quæ me Christo peperit, & Academiæ Parisiensi, quæ me Theologiæ Magistrum inauguravit, degenerem filium reputetis: quod ita de Pontificum indeficientia sentiam, ac etiam publice doceam. Præjudicium illud intelligo, quod omnium ferme animos occupavit; quo scilicet vulgo creditur, Academiam Parisiensem, Ecclesiamque Gallicanam in contrariam plane Sententiam versari, eamdemque dato veluti Sacramento solemniter profiteri. Quam id falsum, quam id absonum, quam ab omni veri specie alienum, palam vobis hodie faciam: quo fœlicius in sequentibus relectionibus, ad Pontificiæ quam tueor indeficientiæ probationes accedam.

Et quidem quod Academiam Parisiensem attinet; eam de Romani Pontificis indeficientia non ita sentire, ut vulgo jactatur, fidenter pronuncio.

Probatur primo ex priscis Parisiensis Academiæ Magistris atque Doctoribus, qui majori doctrinæ pietatisque laude floruere primis Academiæ temporibus, nimirum B. Alberto Magno, Alexandro Alensi, D. Thoma, D. Bonaventura, Nicolao de Lira, aliisque, quos commemorare longum esset, qui omnes Romanorum Pontificum infallibilitatem apertissime docuerunt; ut plane de illorum mente atque sententia dubium subsit omnino nullum.

Probatur secundo ex recentioribus, Andrea Duvalio Regio in Sorbona Professore, in Libris contra *Edmundum Richerium* publicatis, Michaele Mauclercio *lib. de Monarchia*, Hallerio Episcopo Cabilonensi in dictatis *de Summo Pontifice*, *Habertio* Episcopo Vabrensi *in defensione fidei Catholicæ*, Stephano Baraut Archiepiscopo Arelatensi in *Clypeo fidei Catholicæ cap.* 3. contra Molineum, Joanne Coeffetæo Episcopo Massiliensi in *Responsione ad Mysterium iniquitatis Plessei Mornæi*, qui omnes non modo doctrinæ caput de infallibilitate Romanorum Pontificum tuentur ac docent, verum etiam *Communem Catholicorum sententiam* esse ajunt, probantque pro viribus.

Tertio probatur ex eo Tractatu Theologico, quem Anno 1394. Academia Parisiensis edidit, & Clementi VII. Avenione sedenti (quem Gallia tunc uti Pontificem agnoscebat) obtulit; in quo Romani Pontificis in judicandis fidei quæstionibus infallibilitas peculiari conclusione statuitur, rationibusque, Patrumque testimoniis confirmatur, cujus hæc sunt verba: *ad Sanctam Sedem Apostolicam pertinet auctoritate judiciali suprema, circa ea quæ sunt fidei, judicialiter definire. Et hoc probatur quia ad illius tamquam ad supremi judicis auctoritatem pertinet in fide judicialiter definire, cujus fides numquam deficit: sed Sanctæ Sedis Apostolicæ fides numquam deficit; quia de hac Sancta Sede, in persona Petri, in ea præsidentis dictum est, Petre rogavi pro te ut non deficiat fides tua, Lucæ 22. propter quod dicit Cyprianus, qui Cathedram Petri, super quam fundata est Ecclesia deserit, in Ecclesia se non esse demonstrat. Et Hieronymus dicit, super eam fundata est Ecclesia, & quicumque cum Pontifice Romæ non colligit, disperdit.*

Extat etiamnum hodie Tractatus ille MS. in Bibliotheca Collegii Navarici, legiturque in plerisque Editionibus ad calcem Magistri sententiarum, titulo Commentarii adversus errores fratris Joannis de Montesono.

Quarto. Probatur ex facto damnationis Edmundi Richerii Theologicæ facultatis Syndici. Cum enim librum ille edidisset *de Ecclesiasticæ potestate*, in quo Romani Pontificis, in ferendis de fide judiciis, indeficientiam acriter impugnabat; non modo ab ipsa Academia Parisiensi, & a Conciliis Galliæ provincialibus, Aquensi, & Senonensi Anno 1612. damnatus est; verum etiam palinodiam recantare compulsus est: quam ipsemet Cardinali Richellæo Galliæ tunc Regni administro, instar solemnis declarationis obtulit die 7. Decembris Anni 1629. in qua inter alia sic habebat: *Protestor, & declaro, me semper voluisse, ac etiamnum velle, & me ipsum, & libellum meum, & quascumque ejus propositiones, omnemque doctrinam meam Ecclesiæ Catholicæ Romanæ, & Sanctæ Sedis Apostolicæ judicio subjicere: quam matrem & magistram Ecclesiarum, & infallibilem veritatis judicem agnosco.*

Quinto. Probatur ex facto damnationis Gabrielis Drouet de Villanova, Baccalaurei Parisiensis, latæ ab Augustissimo Senatu Parisiensi die 22. Januarii anno 1663. Cum enim hanc ejus propositionem solemni decreto damnasset, Senatus Augustus, *Concilia generalia ad extirpandas hæreses, & Schismata, & alia tollenda incommoda, admodum sunt utilia, non tamen absolute necessaria*: (quam ille propositionem non alio sensu propugnaverat, quam quod extare alterum in Ecclesia Tribunal existimaret, quo possent, & jam infallibiliter hæreses extirpari:) cumque edictum illud suum Academiæ tabulis inscribendum jussisset: renuit Academia, celebratisque Comitiis censuit, *Adeundum esse Augustissimum Senatus Principem, per Sapientissimos Magistros N. N. qui cum debita reverentia peterent ab Augustissimo Senatus Principe, ut velit & dignetur exponere mentem suam non fuisse, sibi adscribere judicium doctrinale, in materia fidei & Ecclesiæ dogmatibus, vel lædere jura Theologicæ facultatis; & innuere necessarium esse absolute Concilium generale, extirpanda quælibet schismata, & quaslibet hæreses: Cum constet Pelagianam, & Jansenianam hæreses fuisse sufficienter extincta absque Concilio generali; quod tantum in aliquibus casibus dici potest absolute necessarium.* Ita in actis Academiæ. Censuit igitur Academia Parisiensis extare in Ecclesia Tribunal aliquod damnandis extirpandisque hæresibus, & schismatibus sufficientissimum, absque ope Concilii generalis. Illud porro quodnam aliud esse potest, nisi tribunal R. Pontificis? Ex quo vero damnandis extirpandisque hæresibus sufficientissimum est; indeficiens & infallibile debet esse; cum fidei falsum subesse, omnino non possit.

Sexto Probatur ex Decreto Stephani Episcopi Parisiensis, edito de unanimi Magistrorum Theologicæ facultatis consilio, ad vindicandam D. Tho-

mæ doctrinam, adversus nonnullos maleferiatos oppugnatores Anno 1324. in quo hoc Apostolicæ Sedi elogium dixit, posuitque monumentum ære perennius, *Sacrosancta Romana Ecclesia, omnium fidelium mater, & magistra, in firmissima D. Petri Christi-Vicarii Petra fundata est; Ad quam velut ad universalem regulam Catholicæ veritatis pertinet approbatio & reprobatio doctrinarum, declaratio dubiorum, determinatio tenendorum, & confutatio errorum.*

Audi tamen quorundam recentiorum argutiam, qua momenta hæc omnia uti futilia enervare moliuntur. Qui eam inquiunt, Academiæ Parisiensi sententiam affingunt, Pontificiæ indeficientiæ seu infallibilitati contrariam, nituntur maxime *articulo 3. Declarationis, ab Academia datæ anno 1663. Regi Christianissimo*, quo nempe protestata est, *Non esse doctrinam nec dogma facultatis Theologicæ, Summum Pontificem nullo accedente Ecclesiæ consensu, esse infallibilem.*

Tum quod anno subinde 1665. die 3. Februarii censuram distrinxerit, in Amadei Guimenii de Romani Pontificis infallibilitate doctrinam; quam *falsam & temerariam, & Gallicanæ Ecclesiæ libertatibus, Theologicis facultatibus, & Orthodoxis Doctoribus contumeliosam pronunciarunt.*

Non est tamen cur ita temere de Academia Parisiensi suspicemur. In rectum quippe sensum declaratio Regi tunc exhibita flecti potest: ut videlicet eam duntaxat quorundam exoticorum Doctorum sententiam rejiceret, quæ omnem prorsus tam universalis Ecclesiæ toto Orbe diffusæ, quam Romanæ intra muros urbis constitutæ, consensum inutilem dicit; non eam tamen, quæ Romanæ saltem Ecclesiæ, consensum necessarium profitetur ut Romani Pontificis judicium ex Cathedra Romana profectum, atque ita infallibile censeatur; quæ constans Parisiensium Theologorum sententia huc usque fuit. Quamquam & illud addi potest, Academiam Parisiensem declarationem fecisse suam verbis mere negantibus: *Non est Doctrina .... non est dogma &c.* ut scilicet Romanorum Pontificum indeficientiam, juratum sacratumque Academiæ dogma non esse significaret, quod ex professo, & lata lege sui tuerentur alumni; sed plane liberum a quo abscedere integrum illis esset.

Quod autem ad Censuram attinet in Amadeum Guimenium ab Academia districtam, miror eam ad caussam quam hic agimus detorqueri. Cum confixæ ab Academia larvati Scriptoris propositiones, Pontificis infallibilitatem tanquam fidei caput assererent, quod oppugnare absque aperta hæresi nemo posset. *Pag. 60. nu. 2. De fide est*, ajebat ille, *non posse Pontificem errare, ita ut approbet tamquam consentaneum Evangelicæ perfectioni, quod consentaneum non sit.* Et infra *pag. 61. numero eodem: tam certa est conclusio, ut oppositum non dubitem esse hæreticum.* Eccur quæso exorbitantem & excedentem in figenda sententia Theologastrum non damnarit Theologicus ordo Pontificiæ adhuc infallibilitatis assertor, moderatus tandem & prudens? Est enim modus in rebus, certique sunt fines, quos ultra citraque nequit consistere verum. Merito ergo damnatus est Amadeus ab Academia, quamquam ipsa Pontificiam infallibilitatem agnosceret; quia eam uti fidei dogma non agnoscebat, ut ille ignoranter affirmabat & contendebat.

PRÆLECTIO VI.

Quæ vera sit Ecclesiæ Gallicanæ mens atque sententia, exponitur.

De mente atque Sententia Academiæ Parisiensis, circa Romanorum Pontificum indeficientiam, in judicandis fidei quæstionibus, sat multa jam diximus, in anteacta Prælectione, ut falli illos ostenderemus, qui florentissimam Academiam in contraria Sententia versari persuasum habent. Nunc de Ecclesiæ Gallicanæ mente, atque Sententia disputandum, quærendumque an & ipsa (quod vulgo jactatur) contrariam Pontificiæ indeficientiæ Sententiam amplectatur. Qua in re asseveranter affirmo, Ecclesiam Gallicanam Sententiæ de Romani Pontificis infallibilitate favere verius, quam eamdem oppugnare, si ejus acta, tum vetera tum recentia inquiramus.

Primum itaque probationis momentum perimus ex Concilio Turonensi, (ut longe plura mittamus, quæ in antehabita Prælectione protulimus) ad quod universa ferme Gallicana Ecclesia convenerat anno 567. post recitatum Innocentii I. Decretum, quo Virgines Deo dicatas matrimonio jungi prohibuerat, ita subjungunt Galliæ Præsules *Can. 29. Ne Quis Sacerdotum contra decreta talia, quæ a Sede Apostolica processerunt, agere præsumat. Et quorum Auctorum valere poterit nisi prædicatio, eorum quos Sedes Apostolica semper aut intromisit, aut apocryphos, fecit, & Patres nostri hoc semper custodierunt, quod eorum præcepit auctoritas?*

Accedit in positæ assertionis confirmationem, Ecclesiam Gallicanam anno circiter 503. Sexto ineunte sæculo (occasione Symmachi R. Pontificis, de violata castitate accusati, quem Concilium Romanum, *Palmare* vulgo dictum, in judicium vocavit, postquam se ipse illius judicio subjecerat) supremam R. Pontificis in Concilia omnia auctoritatem novisse; dum eum a Concilio Romano utpote inferiori non potuisse judicari professa est, sed illius caussæ judicium uni Deo reservandum asserit, in Epistola ad Urbis Senatores data, & a S. Avito Viennensi Episcopo, publico omnium Collegarum amanuensi scripta; quæ sic habet: *Quoniam a cunctis Gallicanis fratribus meis, ad hoc ipsum non minus per mandata, quam per litteras oneratur, quæcumque a vobis omnes ambimus unus suggerenda suscepi. Dum de causa Romanæ Ecclesiæ anxii animi ac trepidi essemus, utpote nutare statum nostrum, in lacessito vertice* (scilicet Symmacho R. Pontifice) *sentientes .... perlata est sollicitudini nostræ ab Italia in exemplaribus Sacerdotalis forma Decreti, quam de Papa Symmacho, apud Urbem Italiæ collecti Antistites ediderunt. Quam Constitutionem licet observabilem numerosi Reverendique Concilii reddat assensus, intelligimus tamen Sanctum Symmachum Papam, si sæculo primum fuerat accusatus, consacerdotum suorum solatium potius adscisceret, quam judicium recipere debuisse. Quia sicut subditos non esse terrenis potestatibus jubet arbiter Cæli, staturos nos ante Reges, & Principes in quacumque accusatione prædicens: ita non facile datur intelligi, qua vel ratione, vel lege, ab Inferioribus eminentior judicetur ..... In Sacerdotibus cæteris potest, si quid forte reformari: at si Papa Urbis vocatur in dubium, Episcopatus jam videbitur, non Episcopus vacillare .... Reddet rationem, qui ovili Dominico præest, qua commissam sibi agnorum curam administratione dispenset: Cæterum non est gregis Pastorem*